

Nr 227.

Av herr von Friesen m. fl., om utredning rörande löne- och pensionsförhållandena för vissa enskilda orkesterföreningars musiker.

Kungl. Maj:t har genom anslag ur lotterimedelsfonden lämnat understöd åt de av landets orkesterföreningar som ha fast anställda musiker. Sålunda erhöll 1946 Konsertföreningen i Stockholm 210 300 kr., Göteborgs orkesterförening 109 950 kr., Stiftelsen Malmö konserthus 97 050 kr., Norrköpings orkesterförening 82 450 kr., Nordvästra Skånes orkesterförening, Hälsingborg 85 400 kr. och Gävleborgs läns orkesterförening 88 300 kr.

Även kommunerna bidraga till orkesterföreningarna. Dessa bidrag variera starkt olika kommuner emellan. Enligt en av musikaliska akademien den 31 maj 1946 publicerad uppgift belöpte sig de kommunala bidragen per år och innevånare på i Stockholm 47 öre (anslagen till friluftsmusik och kungl. operan ej inräknade), i Göteborg 46 öre, i Malmö 58 öre, i Norrköping 63 öre, i Hälsingborg 89 öre och Gävle 95 öre. Gävleborgs läns orkesterförening erhöll dessutom ett mindre anslag från landstinget.

De enskilda orkestermusikernas anställningsförhållanden voro tidigare i de flesta fall synnerligen oförmånliga. En viss förbättring inträdde när radiotjänst började erlagga större belopp för orkesterföreningarnas konserter i radio. Radiotjänsts bidrag uppgå i några fall till betydande belopp. För 1947 räknar man sålunda med att stockholmsorkestern skall erhålla omkring 313 000 kr., malmöföreningen 21 600 kr. och orkesterföreningarna i Norrköping, Hälsingborg och Gävle resp. 12 500, 11 800 och 11 800 kr. På större delen av dessa belopp skall dessutom utgå kristillägg, vilket förut var 20,7 %, men som nu antagligen kommer att höjas.

Som av nedanstående sammanställning framgår äro de f. n. gällande löneförmånerna för musikerna relativt låga, trots att vissa förbättringar genomförts under fjolåret.

En sammanställning av anställningsförhållandena är intagen å omstående sida.

På samtliga löner har hittills utgått kristillägg med 20,7 %.

Till sammanställningen bör anmärkas att hälsingborgsmusikerna ända till för ett halvår sedan hade endast 270 resp. 300 kr. i månaden i lön och att malmömusikerna först under innevarande verksamhetsår fått de nuvarande lönerna; förut voro de resp. 270 och 315 kr. Fem av de sex orkesterföreningarna ha numera heltidsanställda musiker. Undantaget utgöres av Malmö, där anställningstiden endast är 7 månader per år.

	Grundlön månad	Ålderstillägg efter				Pensions- avgift månad	Pension år
		3 år	6 år	9 år	12 år		
		per månad					
<i>Stockholm.</i>							
Andra stämmor	450	—	50	50	50	} 25	2 700
Första » m. m.....	750	—	50	50	50		
<i>Göteborg.</i>							
Andra stämmor	400	—	50	50	50	} 25	3 300
Första stämmor	420	—	50	50	50		
Harpist m. fl.	500	—	50	50	50		
<i>Malmö.</i>							
Andra stämmor	295	—	—	—	—	10	500
Första stämmor	340	—	—	—	—	10	500
<i>Norrköping.</i>							
Andra stämmor	300	—	20	—	25	—	—
Första stämmor	330	—	20	—	25	—	—
<i>Hälsingborg.</i>							
Andra stämmor	325	—	10	10	10	60	1 200
Första stämmor	355	—	10	10	10	60	1 200
<i>Gävle.</i>							
Alla stämmor	350	—	10	10	10	15	250

Det är, som framgår av tabellen, endast stockholms- och göteborgsför-
eningarna, som ha något så när tillfredsställande pensionsförmåner. På de
andra platserna äro pensionskassorna nya. I Hälsingborg kan kassan knap-
past sägas ha börjat, och i Gävle räknar man med att man först om åtta
år skall kunna börja utbetala en pension på 250 kr. om året. Planer
finnas emellertid på att förbättra pensionskassorna, men det är fortfarande
endast planer. Det kan vidare tilläggas att pensionsavgiften, som i Hälsing-
borg t. ex. uppgår till 60 kr. i månaden, måste vara mycket kännbar när
lönen uppgår till endast 325 eller 355 kr. i månaden plus indextillägg. För
en rad äldre musiker är pensionen inte på något sätt ordnad.

Dessa oförmånliga anställningsförhållanden innebära att musikerbanan
måste kännas mycket otrygg. Musikernas möjligheter till extra inkomster
äro ganska olika. Violinister och pianister ha i allmänhet möjligheter att
medverka t. ex. i restaurantorkestrar och att giva privatlektioner. Detta
ställer sig svårare för andra musiker med mer speciella instrument. Till-
fällena till extra inkomster synas vara rikligast i de största städerna. I Stock-
holm förekommer det att ett fåtal musiker utnyttjas som lärare vid musi-

kaliska akademien. Malmömusikerna deltaga relativt flitigt i restaurant-orkestrar, vilket förefaller att vara absolut nödvändigt med hänsyn till deras låga löner och korta anställningstid. Under de fem månader per år som de icke äro anställda i orkesterföreningen äro de ju helt hänvisade till annat arbete. Alla lyckas dock inte skaffa sig extraarbete utan få gå arbetslösa vissa tider. I något fall är musikernas rättighet att ha biinkomster starkt begränsade i anställningsavtalet och särskilt tillstånd måste beviljas av vederbörande kansli i varje särskilt fall. Det förekommer även förbud för extra engagemang under semestermånaden.

För att bli symfonimusiker av sådan klass att man kan deltaga i en symfoniorkester kräves långvarig utbildning, kanske ända till 8—10 år. Med tanke härpå synes de uppgivna löneförmånerna vara låga. Särskilt förefaller det som om lönerna i Malmö, Norrköping, Hälsingborg och Gävle skulle ligga på en nivå som inte kan vara skälig ersättning för det kvalificerade konstnärliga arbete som utföres av dessa musiker. Lönerna i Stockholm och Göteborg ligga något högre än i de övriga städerna. Även pensionsförmånerna äro bättre i Stockholm och Göteborg. Anledningen till denna skillnad mellan städerna torde vara att Stockholm och Göteborg erhålla, som tidigare anförts, väsentligt större belopp från radiotjänst än de övriga. Om det lämpliga i dessa stora skillnader i radiotjänsts ersättning kunna vi av naturliga skäl inte ha någon uppfattning, det är ju här fråga om de varierande möjligheterna att använda de olika orkestrarna i radioprogrammet.

Det borde vara angeläget för statsmakterna att söka medverka till bättre löne- och pensionsförhållanden. Detta torde bäst kunna ske genom att en utredning tillsättes, vilken får i uppdrag att framlägga förslag till lösning av denna fråga. I en sådan utredning böra utom representanter för staten även bl. a. finnas representanter för kommunerna, radiotjänst, orkesterföreningarna och musikerna. Utredningen skulle även kunna överväga möjligheterna att på ytterligare någon plats skapa en orkesterförening med fast anställda musiker.

Med stöd av det anförda hemställa vi,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära en utredning om löne- och pensionsförhållandena för de ovan anförda orkesterföreningarnas musiker.

Stockholm den 23 januari 1947.

Bertil v. Friesen.

Einar Osterman.

Nils Holmström.

Olov Rylander.